

Instrukce náměstka pro řízení sekce 4 č. 6/2017

Věc: Sjednocení postupu při přímé úhradě nákladů na bydlení společenství vlastníků jednotek podle zákona č. 98/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Určeno pro: Úřad práce České republiky
Odbor odvolání a správních činností nepojistných dávek
MPSV

Účinnost od: 20. dubna 2017

Zrušovaný řídicí akt MPSV: -0-

Vypracoval: Odbor nepojistných sociálních a rodinných dávek

Č. j.: MPSV-2017/71689-44

Počet stran: 7

Zpracovatel: Mgr. Kateřina Jirková
ředitelka odboru nepojistných sociálních a rodinných dávek

Dne: 18. dubna 2017

Schválil: JUDr. Jiří Vaňásek
náměstek pro řízení sekce zaměstnanosti a nepojistných
sociálních dávek

Dne: 18. dubna 2017

Za účelem sjednocení postupů Úřadu práce České republiky a Odboru odvolání a správních činností nepojistných dávek MPSV:

1. Vydávám

Instrukci ke sjednocení postupu při přímé úhradě nákladů na bydlení společenství vlastníků jednotek.

2. Ukládám

Úřadu práce ČR a Odboru odvolání a správních činností nepojistných dávek MPSV zajistit realizaci plnění povinností vyplývajících z této instrukce.

Instrukce nabývá účinnosti dnem 20. dubna 2017.

JUDr. Jiří Vaňásek
náměstek pro řízení sekce zaměstnanosti
a nepojistných sociálních dávek

Dne 5. dubna 2017 byl v částce 39 Sbírky zákonů publikován zákon č. 98/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPHN“) a zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSSP“). Výše uvedený předpis nabývá základní účinnosti dnem 1. června 2017. Oproti základní účinnosti, která je stanovena prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni vyhlášení ve Sbírce zákonů, nabývají nová znění ustanovení § 59 odst. 7 ZSSP a § 42 odst. 3 ZPHN účinnosti již **15. kalendářním dnem** následujícím po dni vyhlášení ve Sbírce zákonů (tj. 20. dubna 2017).

Jelikož novela ZPHN a ZSSP bude mít aplikační dopady na postup Úřadu práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“) a Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) v prvoinstančním a odvolacím řízení o dávkách podle ZSSP a ZPHN, vydává se tato instrukce ke sjednocení postupu. **Tato instrukce je zaměřena na změny, které se týkají přímé úhrady** zálohy na služby spojené s užíváním bytu a příspěvku do fondu oprav (dále jen „zálohy“) **společenství vlastníků jednotek** (dále jen „SVJ“). Změny budou rovněž upraveny v aplikačním programu OKcentrum a OKnouze.

Tato nová právní úprava byla do ZPHN a ZSSP zařazena na základě poslancecké iniciativy přes výhrady MPSV, které upozorňovalo na možná rizika spojená s aplikací těchto ustanovení. Nová zákonná konstrukce přímo zasahuje do právní úpravy závazkového práva v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, resp. se s touto úpravou neslučuje, protože se nejedná ani o převzetí dluhu ani o plnění za dlužníka s jeho souhlasem podle § 1936 uvedeného zákona. Při aplikaci této úpravy dochází k zjevnému rozporu mezi soukromým a veřejným právem. Nová úprava obsahuje legislativní nedostatky, chybí v ní procesní provázanost. Nové opatření je spojeno s administrativní zátěží ÚP ČR. Dluhy vůči SVJ přitom účinně neřeší.

Z výše uvedených důvodů by měl ÚP ČR využití přímé úhrady záloh SVJ důkladně zvážit a využívat ji v ojedinělých případech.

Článek I. Přímá úhrada nákladů na bydlení

Novela stanoví:

- Dle § 59 odst. 7 ZSSP: Příspěvek na bydlení (dále jen „PnB“) nebo jeho **část** lze použít bez souhlasu příjemce k přímé úhradě nákladů na bydlení, a to tak, že plátce příspěvku jej poukazuje pronajímateli nebo poskytovateli služeb nebo poskytovateli energií. **V případě, že vlastník jednotky jako poskytovatel služeb neuhradil společenství vlastníků jednotek zálohu za služby spojené s užíváním bytu a příspěvek do fondu oprav, považuje se pro účely tohoto zákona za poskytovatele služeb nájemci společenství vlastníků jednotek.**

- Dle § 42 odst. 3 věty druhé ZPHN: Doplatek na bydlení (dále jen „DnB“) nebo jeho část lze použít bez souhlasu příjemce k přímé úhradě nákladů na bydlení, a to tak, že plátce doplatku jej poukazuje pronajímateli nebo poskytovateli služeb nebo poskytovateli energií. **V případě, že vlastník jednotky jako poskytovatel služeb neuhradil společenství vlastníků jednotek zálohu za služby spojené s užíváním bytu a příspěvek do fondu oprav, považuje se pro účely tohoto zákona za poskytovatele služeb nájemci společenství vlastníků jednotek.**

Článek II. Postup v případě přímé úhrady

V případě, že SVJ doručí ÚP ČR podání (dále jen „podnět“) dle § 37 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „SŘ“), že vlastník jednotky nehradí zálohy SVJ, platí následující:

- ÚP ČR informuje SVJ, které podnět podalo, o institutu přímé úhrady a důsledcích a rizicích jeho využití ¹. Zároveň ÚP ČR sdělí, jaké náležitosti jsou nezbytné pro zahájení řízení (viz další bod), pokud nebyly součástí podnětu.

¹ Informace by měla obsahovat zejména:

- V podnětu SVJ musí být uvedeno: identifikace SVJ (název, IČO, adresa, č. bankovního účtu), statutární zástupce (jméno, příjmení, datum narození případně rodné číslo, doručovací adresa), označení jednotky (adresa, č. bytu), identifikace vlastníka (jméno, příjmení, datum narození případně rodné číslo, doručovací adresa), jméno nájemce/nájemců; prokázání nehrazení záloh (ročním zúčtováním, výpisem z bankovního účtu, ze kterého je patrné, že zálohy SVJ hrazeny nejsou nebo jiným věrohodným způsobem, dále je možné požadovat např. uplatnění žaloby na soud nebo probíhající exekuční řízení), rozpis záloh za období, které je rozhodné pro PnB případně DnB.
- V případě, že požadované údaje nebudou doplněny, ÚP ČR písemně vyrozumí SVJ, které podnět podalo, že řízení o přímé úhradě nebude zahájeno (pokud v podnětu nebude uvedeno jméno nájemce a nebude možné zjistit, zda je nájemce příjemcem PnB nebo DnB, informuje SVJ ta krajská pobočka, u které bylo podání učiněno – nemusí se tedy jednat o místně příslušnou krajskou pobočku). Pokud ÚP ČR zjistí, že některý z uvedených nájemců je příjemcem nebo osobou společně posuzovanou pro PnB či DnB a podnět nebyl podán u místně příslušné krajské pobočky, bude postoupen podle § 12 SŘ. V případě, že nájemce není příjemcem PnB ani DnB, ÚP ČR písemně vyrozumí SVJ, které u ní podnět podalo, že řízení o přímé úhradě nebude zahájeno.
- Pokud ÚP ČR zjistí, že některý z uvedených nájemců je příjemcem nebo osobou společně posuzovanou pro PnB či DnB v předmětném bytě, bude podnět součástí spisu. Jestliže pobírá nájemce PnB, měl by se nejprve podnět stát součástí spisu PnB a v těch případech, kdy klient pobírá obě dávky na bydlení, by se teprve poté, co bude o výplatě PnB rozhodnuto, měl stát

-
- Podle nových ustanovení § 42 odst. 3 věty druhé ZPHN a § 59 odst. 7 ZSSP účinných od 20. 4. 2017 v případě, že vlastník jednotky dluží za zálohy SVJ, může ÚP ČR poukázat část dávky na bydlení přímou úhradou SVJ, a to i v případě, že nájemce své závazky vůči vlastníkovi plní.
 - K případným splátkám záloh z minulosti se nepřihlíží, tzn., že přímá úhrada záloh SVJ není na vzniklé dluhy.
 - Dávka je poskytována na celkové náklady na bydlení tj. nájem, služby, energie apod., tedy pohledávka SVJ tvoří pouze část položky nájem, případně služeb (*fond oprav si vlastník promítá do nájmu, nemusí být tedy přímou součástí prokazovaných nákladů nájemce*).
 - Přímá úhrada na účet SVJ sníží faktickou výši dávky poukazované nájemci. Uvedená skutečnost může znamenat, že nájemce nebude mít dostatek finančních prostředků na hrazení svých závazků vůči vlastníkovi, což může být i výpovědním důvodem z nájmu a může to vést ke ztrátě bydlení nájemce.
 - Je nutné upozornit na povinnosti spojené s řízením o PnB a DnB a na možné postihy v souvislosti s jejich nesplněním (přestupky, správní delikty, trestný čin podvodu).
 - V neposlední řadě je nutné upozornit, že dluhy vlastníka vůči SVJ se prioritně mají řešit soukromoprávní cestou.

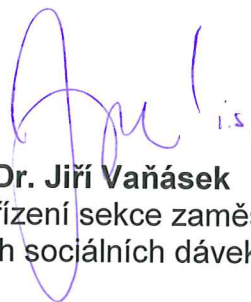
podnět také součástí spisové dokumentace DnB. Přímá úhrada na účet SVJ se řeší primárně z PnB a následně z DnB. Pokud by přímá úhrada z PnB byla tak nízká, že by nebylo racionální její zaslání na účet SVJ, rozhodne se o přímé úhradě pouze u DnB.

- ÚP ČR zhodnotí **účelnost** přímé úhrady ve vztahu k výši dávky, k výši záloh uplatněných SVJ a administrativním výdajům.² Účelnost je nezbytné zhodnotit také ve vztahu k příjemci dávek. ÚP ČR pro stanovení přímé úhrady záloh SVJ přihlíží i k období, za který dluh na zálohách vznikl. V tomto případě se doporučuje, pokud ÚP ČR přistoupí na přímou úhradu záloh SVJ, aby nehrzení záloh ze strany vlastníka jednotky bylo alespoň za 3 kalendářní měsíce k měsíci, ve kterém byl podán podnět, a tato situace nadále trvala. Přičemž případné dluhy na zálohách SVJ z minulosti nelze v rámci přímé úhrady zohlednit. Je nutné také přihlídnout k účelu dávek, na který jsou poskytovány, a to především z pohledu, aby příjemci dávek nehrozila z důvodu přímé úhrady záloh SVJ ztráta bydlení. V případě pochybností se stanovením přímé úhrady záloh SVJ může ÚP ČR požádat i vlastníka jednotky k vyjádření, případně k ověření skutečností. Pokud ÚP ČR posoudí, že stanovení přímé úhrady je neúčelné, písemně vyrozumí SVJ, že není důvodné přímou úhradu záloh SVJ stanovit.
- Po zhodnocení všech podkladů ÚP ČR **může** zahájit řízení a rozhodnout o přímé úhradě nákladů na bydlení na účet SVJ. Pokud jde obecně o změnu způsobu výplaty obou dávek na bydlení, konkrétní formu pro tento postup ZSSP a ZPHN přímo nestanoví. V tomto případě se řízení zahajuje z moci úřední podle § 46 a násl. SŘ. Řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi doručením oznámení nebo ústním prohlášením, které je však třeba poznamenat do spisu. Uvedený úkon bude zpravidla spojen s výzvou k seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí ÚP ČR o způsobu výplaty dávky.
- Jestliže podnět SVJ bude podán v průběhu řízení o žádosti o dávku, je nutné se s touto skutečností v řízení vyrovnat a uvést způsob výplaty dávky v rozhodnutí, resp. v oznámení o přiznání dávky. Nastanou-li skutečnosti odůvodňující změnu způsobu výplaty v průběhu pobírání PnB a DnB, je nezbytné pro právní jistotu příjemce dávek vydat oznámení, neboť se rozhoduje o hmotně-právní otázce a dochází ke změně práva a povinnosti jmenovitě určené osoby. Příjemci dávek na bydlení je tímto dána možnost podání námitek proti oznámení o změně způsobu výplaty dávky.

² Pokud by se výše přímé úhrady SVJ blížila či dokonce nedosahovala administrativních nákladů, není účelné přímou úhradu poskytovat. Účelnost je nutné zhodnotit také s ohledem na částku, která by měla být poskytnuta přímou úhradou SVJ - pokud je tato částka nízká vzhledem k zálohám, které má vlastník SVJ hradit, není účelné přímou úhradu poskytovat.

Článek III.
Společná ustanovení o dávkách v ZSSP a ZPHN

V rámci výše uvedeného postupu lze využít společná ustanovení o dávkách v ZSSP a ZPHN, zejména § 63 odst. 1 ZSSP a § 50 ZPHN, které stanovují povinnosti dalších osob pro sdělení skutečností rozhodných pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu a ustanovení o přestupcích dle § 65a ZSSP a § 57 odst. 2 ZPHN a § 58 odst. 1 ZPHN.

JUDr. Jiří Vaňásek
náměstek pro řízení sekce zaměstnanosti
a nepojistných sociálních dávek